

Wiarygodność ujawnianych informacji jako podstawa właściwej komunikacji z interesariuszami

Iwona Matuszyk*

Streszczenie: *Cel* – Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie problematyki weryfikacji informacji niefinansowych ujawnianych w sprawozdawczości organizacji (sprawozdaniu z działalności, raporcie rocznym, raporcie zintegrowanym itp.), z uwzględnieniem obecnych praktyk w zakresie weryfikacji informacji oraz propozycji własnych.

Metodologia badania – W artykule wykorzystano metody badawcze, tj. analizę literatury przedmiotu, analizę publikacji korporacyjnych oraz analizę porównawczą.

Wynik – W opinii autorki pełna weryfikacja danych niefinansowych publikowanych w sprawozdawczości organizacji nie jest możliwa ze względu na jej obszerność tematyczną. Wypracowane obecnie rozwiązania opierają się jedynie na stwierdzaniu spójności ujawnianych informacji ze sprawozdaniem finansowym oraz przepisami prawa (w przypadku sprawozdania z zarządu), lub stwierdzenia, czy zakres publikowanych danych jest zbieżny z wytycznymi lub standardami, tj. GRI G4 czy IIRC. Zdaniem autorki należałoby określić katalog możliwych do weryfikacji wskaźników niefinansowych, które byłyby obligatoryjnie ujawniane przez przedsiębiorstwa.

Oryginalność/wartość – Problematyka wiarygodności informacji niefinansowych ujawnianych w sprawozdawczości organizacji nabiera w ostatnich latach istotnego znaczenia ze względu na zmiany oczekiwań informacyjnych interesariuszy. Obecnie nie wypracowano w pełni uniwersalnej metody weryfikacji danych niefinansowych zawieranych w sprawozdawczości organizacji.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość organizacji, informacje niefinansowe, wiarygodność informacji niefinansowych

Wprowadzenie

Współcześnie kluczem do budowania trwałych i silnych relacji z interesariuszami jest właściwa komunikacja z interesariuszami. Postępujący rozwój technologiczny umożliwił szybki i powszechny dostęp do olbrzymiej ilości informacji. Jednak nadmiar obszernych, a niekoniecznie posiadających istotne znaczenie dla interesariuszy informacji zaburza tę komunikację. Dodatkowo wiele publikowanych informacji nie pokrywa się z rzeczywistością, często są celowo zniekształcane, prezentując lepszy obraz jednostki, lub publikowane wyłącznie w sposób wybiórczy. W świecie biznesu, coraz mocniej nakierowanym na transparentność działań, nieustannie poszukuje się nowocześniejszych narzędzi komunikacji z interesariuszami. Tradycyjna sprawozdawczość nakierowana wyłącznie na publikację

* mgr inż. Iwona Matuszyk, doktorantka, doktorantka Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie, Wydział Zarządzania, al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków, e-mail: matuszykiwona@gmail.com.

informacji o charakterze finansowym odchodzi w przeszłość. Następuje ustawiczny wzrost zainteresowania informacjami o charakterze pozafinansowym, pozwalającym w większym stopniu przewidzieć cele i motywy prowadzonych przez przedsiębiorstwo działań. Przemiany społeczne oraz towarzyszące im zmiany gospodarcze zaowocowały ewolucją sprawozdawczości organizacji z prostych raportów finansowych w rozbudowane kompleksy raportów odnoszących się do różnych obszarów działania organizacji. Multiplikacja raportów potrafi dostarczyć obszernej ilości informacji, jednakże niejednokrotnie są one powielane i wzajemnie niepowiązane, zaś olbrzymie ich objętości utrudniają sprawną analizę. W związku z powyższym ponownie dąży się do selekcji i kompilacji najważniejszych informacji w pojedynczym raporcie. Owoce tych dążeń jest wykreowanie się sprawozdawczości zintegrowanej łączącej i wzajemnie wiążącej informacje o charakterze finansowym i pozafinansowym w jednym kompleksowym raporcie. Rozwiązuje ona wiele problemów związanych z tradycyjną sprawozdawczością. W szczególności przyczynia się do poprawy komunikacji między przedsiębiorstwem a szerokim gronem interesariuszy¹.

Należy jednakże zauważyć, że sprawozdawczość zintegrowana w dużej mierze opiera się na ujawnieniach o charakterze pozafinansowym, które, w odróżnieniu od ujawnień o charakterze finansowym, zawartych w sprawozdaniu finansowym, nie podlegają obowiązkowej weryfikacji przez niezależnego audytora. Brak odpowiednich standardów weryfikacji tego typu ujawnień w znacznym stopniu obniża ich zaufanie i wiarygodność, a co za tym idzie, zmniejsza użyteczność raportów zintegrowanych jako nowoczesnego narzędzia komunikacji z interesariuszami.

W niniejszym artykule skupiono się na problematyce weryfikacji informacji pozafinansowych ujawnianych w raportach zintegrowanych. Przeanalizowano obecne propozycje w zakresie weryfikacji informacji pozafinansowych, a także zbadano, jakie sposoby weryfikacji wypracowała praktyka raportowania. W artykule wykorzystano metody badawcze, tj. analizę literatury przedmiotu, analizę publikacji korporacyjnych oraz analizę porównawczą.

1. Ewolucja sprawozdawczości organizacji

Sprawozdawczość organizacji stanowi podstawowe źródło informacji na temat działalności prowadzonej przez organizację. Jednakże szybko zmieniająca się rzeczywistość społeczna i gospodarcza wymaga od niej ciągłej ewolucji i przystosowywania się do oczekiwań jej użytkowników. Znana od dziesiątek lat tradycyjna sprawozdawczość finansowa nie spełnia bardzo wygórowanych oczekiwań szerokiego grona interesariuszy. W literaturze przedmiotu oraz w opinii praktyków wymienia się wiele jej wad. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć: trudności interpretacyjne wynikające z dużego stopnia skomplikowania, brak spójności pomiędzy sprawozdaniami finansowymi, bardzo ograniczone ujęcie

¹ Więcej na temat znaczenia raportowania zintegrowanego w komunikacji z interesariuszami w: Matuszyk (2015); Matuszyk, Rymkiewicz (2018); Rymkiewicz, Matuszyk (2017).

zasobów niematerialnych, w szczególności kapitału intelektualnego, nieodzwierciedlanie modelu biznesu organizacji, nieujawnianie kluczowych czynników sukcesu oraz planów strategicznych, niemożność ustalenia rynkowej wartości przedsiębiorstwa (Bek-Gaik, 2015, s. 480), zbyt duża kreatywność w zakresie prezentowania poszczególnych elementów, niewystarczająca dezagregacja danych, niewystarczająca świadomość konsekwencji przyjętych decyzji przez osoby określające politykę rachunkowości, brak danych o charakterze prospektywnym (Zuchewicz, 2013, s. 250), prezentowanie głównie danych historycznych, krótkoterminowa perspektywa prezentowanych ujawnień (Walińska, Bek-Gaik, Gad, Rymkiewicz, 2015, s. 26).

Sprawozdawczość organizacji w swej wielowiekowej tradycji podlegała nieustannemu rozwojowi. Walińska (2015) wyodrębnia pięć etapów jej ewolucji – od prostego sprawozdania finansowego zawierającego wyłącznie dane finansowe, poprzez jego uzupełnienie o informacje niefinansowe w postaci informacji dodatkowej, wykreowanie się raportu rocznego poszerzającego sprawozdanie finansowe o inne informacje niefinansowe, rozbudowę raportu rocznego o komentarz zarządu, aż po multiplikację raportów (publikowanie oprócz raportu rocznego i komentarza zarządu również innych raportów dotyczących poszczególnych aspektów prowadzenia działalności, tj. raportu środowiskowego, społecznego, z przestrzegania zasad ładu korporacyjnego itp.) (Walińska, 2015, s. 153–154). Jednakże rozwój sprawozdawczości organizacyjnej nie przestał na ostatniej ze wskazanych faz. Już w grudniu 2013 roku International Integrated Reporting Council (IIRC) opublikował wytyczne (IIRC, 2013) dotyczące nowej formy raportowania – raportowania zintegrowanego. Jest to nowoczesna forma sprawozdawczości organizacji, eliminująca liczne wady tradycyjnej sprawozdawczości finansowej oraz wady wynikające z tworzenia wielu rozbudowanych raportów dotyczących poszczególnych aspektów działalności przedsiębiorstwa. Sprawozdanie zintegrowane integruje i wzajemnie wiąże informacje o charakterze finansowym i pozafinansowym w jednym kompleksowym raporcie (Matuszyk, Rymkiewicz, 2018, s. 3). Centralnym zaś elementem swego zainteresowania wyznacza model biznesu określający, w jaki sposób organizacja tworzy wartość. W związku z tym w literaturze przedmiotu sprawozdanie zintegrowane określane jest czasem jako tzw. sprawozdanie z wartości (Walińska, 2015, s. 160).

Przedstawiony rozwój sprawozdawczości organizacji wyraźnie wskazuje na coraz większe znaczenie ujawnień o charakterze niefinansowym. Jako informacje niefinansowe należy rozumieć, zgodnie z definicją wskazaną przez Jenkins Committee, „wysokiej jakości informacje operacyjne oraz mierniki dokonań wykorzystane przez kierownictwo do zarządzania działalnością” (AICPA, 1994, s. 22). Ujawnienia tego typu są kluczowe dla właściwego wyjaśnienia podejmowanych przez przedsiębiorstwo działań, a także stanowią ważne ogniwo w interpretacji danych o charakterze finansowym. Informacje finansowe bez właściwego opisu i przedstawienia warunków, w jakich są one osiągnęte, nie pozwalają na pełny i jasny ogląd sytuacji przedsiębiorstwa, czego oczekuje użytkownik raportu. Wysoki

poziom transparentności stanowi zaś podstawę budowania trwałych relacji z szerokim gronem interesariuszy.

2. Problem wiarygodności informacji niefinansowych

Sprawozdawczość organizacji dostarcza olbrzymiego zasobu informacji na temat działalności organizacji. Obecnie tradycyjne informacje finansowe uzupełniane są przez przedsiębiorstwa szeregiem ujawnień o charakterze pozafinansowym dotyczących takich kwestii, jak model biznesu, społeczna odpowiedzialność biznesu, strategia itp. W szczególności widoczne jest to w raportowaniu zintegrowanym, którego struktura powinna obejmować takie kwestie, jak: prezentacja przedsiębiorstwa i jego otoczenia, ład korporacyjny, model biznesu, ryzyka i szanse, strategię i alokację zasobów, dokonania oraz rezultaty. Tak szeroki zakres ujawnianych danych pozwala w wysokim stopniu na przedstawienie całokształtu działalności przedsiębiorstwa. Jednakże powstaje pytanie, czy przedstawiony wizerunek przedsiębiorstwa jest prawdziwy i w pełni wiarygodny? Czy ujawniane dane są prezentowane w sposób rzetelny, czy też wybiórczy? Czy nie dochodzi do zatajania kwestii stawiających przedsiębiorstwo w niekorzystnym świetle, a ujawnianie wyłącznie informacji korzystnych z marketingowego punktu widzenia? Niewątpliwie jest, że obecnie najważniejszy jest nie sam dostęp do informacji, ale ich wiarygodność i rzetelność. W szczególności widoczne jest to w opiniach inwestorów, którzy od czasu kryzysu finansowego w sposób sceptyczny podchodzą do publikowanych w sprawozdaniach informacji (AICPA, 1994, s. 6). Liczne nadużycia i brak odpowiedniej weryfikacji publikowanych danych doprowadziły do drastycznego spadku zaufania do sprawozdawczości organizacji.

Analizując kwestie wiarygodności informacji niefinansowych, należy w pierwszym kroku wskazać, w jakiej formie są one publikowane. W Polsce możemy rozróżnić dwie grupy raportów zawierających informacje niefinansowe – sprawozdanie z działalności o charakterze obligatoryjnym² oraz pozostałe raporty sporządzane przez przedsiębiorstwa w sposób dobrowolny, tj. raporty zintegrowane, raporty społeczne, raporty zrównoważonego rozwoju, raporty środowiskowe, raporty roczne o charakterze marketingowym³ i inne.

Kwestie wiarygodności ujawnianych informacji niefinansowych są szczególnie istotne w przypadku sprawozdań o charakterze obligatoryjnym. Informacje o charakterze niefinansowym ujawniane są zwłaszcza w sprawozdaniu z działalności uregulowanym w art. 49 ustawy o rachunkowości (Ustawa, 1994, dalej: UoR), do sporządzania którego zobligowane są podmioty wskazane w ust. 1 wskazanego artykułu. Zgodnie zaś z ust. 2, sprawozdanie z działalności powinno obejmować istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej, także ocenę uzyskiwanych efektów oraz wskazanie czynników ryzyka i opis

² Dla podmiotów wskazanych w art. 49 ust. 1 UoR.

³ Raporty roczne niebędące połączeniem sprawozdania finansowego ze sprawozdaniem zarządu z działalności, ale stanowiącym osobny, samodzielny dokument.

zagrożeń, w tym m.in.: informacje o zdarzeniach istotnie wpływających na działalność jednostki, przewidywanym rozwoju jednostki, ważniejszych osiągnięciach w dziedzinie badań i rozwoju, aktualnej i przewidywanej sytuacji finansowej, udziałach własnych, posiadanych oddziałach lub zakładach, instrumentach finansowych (w szczególności w zakresie identyfikacji ryzyka i zarządzania ryzykiem). Opis ten powinien być również uzupełniony o kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością jednostki oraz informacje dotyczące zagadnień pracowniczych i środowiska naturalnego, jeżeli jest to istotne dla oceny rozwoju, wyników i sytuacji jednostki (art. 49 ust. 3 pkt 2 UoR). Ustawodawca wskazał dość szeroki zakres informacji niefinansowych, które powinno przedstawić zobligowane do tego przedsiębiorstwo. Dodatkowo kwestie sporządzania sprawozdania z działalności zostały uregulowane w Krajowym Standardzie Rachunkowości nr 9 (Krajowy Standard Rachunkowości nr 9, dalej: KSR 9)

Problem wiarygodności informacji niefinansowych nabiera obecnie dużego znaczenia również ze względu na nowe wymagania dotyczące raportowania zawarte w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE (Dyrektywa, 2014), wprowadzające obowiązek ujawniania w ramach sprawozdania z działalności przez duże jednostki oraz grupy⁴ określonych informacji niefinansowych dotyczących prowadzonej działalności. Objęte dyrektywą podmioty powinny ujawniać, w stopniu niezbędnym do zrozumienia rozwoju, wyników i sytuacji jednostki oraz wpływu jej działalności, informacje dotyczące kwestii środowiskowych, społecznych i pracowniczych, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji i łapownictwu (czyli kwestie charakterystyczne dla koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu). W szczególności podmioty te powinny ujawniać: krótki opis modelu biznesowego jednostki, opis polityk stosowanych przez jednostkę w odniesieniu do tych kwestii, w tym do wdrożonych procesów należytej staranności, wynik tych polityk, główne ryzyka związane z tymi kwestiami, powiązane z operacjami jednostki, niefinansowe kluczowe wskaźniki wyników związane z daną działalnością. Dyrektywa ta została implementowana przez polskiego ustawodawcę, czego wynikiem jest wprowadzenie do ustawy o rachunkowości art. 49b. Narzuca on na określone podmioty zatrudniające średniorocznie więcej niż 500 osób (w przeliczeniu na etaty) i spełniające co najmniej jeden z dwóch warunków: przekroczenie 85 mln zł w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego lub 170 mln zł w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy, obowiązek zawierania w ramach sprawozdania z działalności dodatkowego oświadczenia na temat informacji niefinansowych. Należy jednak zaznaczyć, że kwestie te dotyczą relatywnie niewielkiej liczby przedsiębiorstw w Polsce.

Wiarygodność sprawozdania z działalności jest jego kluczową cechą jakościową. Już w pkt 4.5. KRS 9 wskazuje się, że wiarygodność sprawozdania z działalności jest immanentną cechą jego użyteczności. Zgodnie zaś z pkt 4.6. KRS 9 sprawozdanie z działalności

⁴ Dotyczy dużych jednostek, które są jednocześnie jednostkami interesu publicznego oraz tych jednostek interesu publicznego, które są jednostkami dominującymi dużej grupy, w których średnia liczba pracowników w ciągu roku obrotowego jest wyższa niż 500.

jest wiarygodne, gdy „prezentowane w nim informacje są prawdziwe, obiektywne, poprawne i zgodne ze sprawozdaniem finansowym”. Przymioty prawdziwości, obiektywizmu, poprawności i zgodności ze sprawozdaniem finansowym zostały zaś omówione w pkt 4.7–4.10 KRS 9. Należy jednakże zaznaczyć, że informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności nie są badane przez biegłych rewidentów w zakresie ich prawdziwości, obiektywności czy poprawności. Biegły rewident, badając sprawozdanie finansowe, jedynie zapoznaje się ze sprawozdaniem z działalności i weryfikuje, czy nie jest ono istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub wiedzą uzyskaną podczas badania (art. 83 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Ustawa, 2017, dalej: UoBR). Zgodnie z art. 83 ust. 3 pkt 10 UoBR biegły rewident jedynie stwierdza w opinii, czy informacje zawarte w sprawozdaniu z działalności jednostki uwzględniają postanowienia art. 49 ust. 2 UoR oraz czy są zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Działanie tego typu jest bardzo powierzchowne i nie zapewnia w żadnym stopniu wiarygodności danych niefinansowych zawartych w sprawozdaniu z działalności. Biegły rewident podczas badania uzyskuje głównie informacje o charakterze finansowym, które nie mają bezpośredniego związku z kwestiami pozafinansowymi wyrażonymi w sprawozdaniu z działalności dotyczącymi m.in. działań w sferze warunków pracy czy ochrony środowiska (np. wielkości emisji gazów cieplarnianych).

Drugą grupę raportów obejmujących ujawnienia niefinansowe, publikowanych przez przedsiębiorstwa, stanowią raporty o charakterze dobrowolnym. Jest to bardzo rozległy katalog dokumentów korporacyjnych, obejmujących swym zakresem raporty zintegrowane, raporty społeczne, raporty środowiskowe, raporty zrównoważonego rozwoju i inne raporty odnoszące się do poszczególnych aspektów prowadzenia działalności przedsiębiorstwa. Obejmują one niezliczoną liczbę informacji niefinansowych dotyczących działalności jednostki, często niepowiązanych w żadnym stopniu z informacjami finansowymi zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Cechą charakterystyczną tych raportów jest brak powszechnych wytycznych dotyczących ich struktury, formy czy zawartości informacyjnej. Wprawdzie coraz więcej organizacji międzynarodowych stara się wypracować uniwersalne standardy tj. Global Reporting Initiative, które opracowały najbardziej rozpowszechniony na świecie standard raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju (obecnie GRI G4), czy też wytyczne IIRC dotyczące raportowania zintegrowanego, to jednak ich dobrowolny charakter sprawia, że przedsiębiorstwa podchodzą do nich w sposób dość liberalny, wprowadzając wyłącznie te elementy, które szczególnie je interesują. Brak ujednoczenia ujawnianych informacji sprawia, że ich weryfikacja jest niezmiernie trudna. Obecna praktyka wskazuje, że część przedsiębiorstw poddaje swoje raporty weryfikacji, jednakże jest to wyłącznie weryfikacja pod względem ujawniania bądź nieujawniania pewnych elementów zawartych w wytycznych, np. GRI G4 czy też IIRC. Jest to najniższy możliwy poziom uwierzytelniania prezentowanych danych (Zyznarska-Dworczak, 2016, s. 223). Część przedsiębiorstw dokonuje weryfikacji raportów przez zewnętrznych audytorów (tak np. Zintegrowany Raport Roczny Lotos 2013), należy jednak zaznaczyć, że większość podmiotów nie przeprowadza

weryfikacji ujawnianych danych niefinansowych (np. Raport Zintegrowany KGHM 2016, Zintegrowany Raport Roczny Lotos 2016).

Problematyka wiarygodności informacji niefinansowych wydaje się zagadnieniem kluczowym, gdyż wiąże się z zaufaniem interesariuszy do sprawozdawczości organizacji, a w szczególności do samego przedsiębiorstwa. Wiarygodność publikowanych informacji ma także kluczowe znaczenie w komunikacji z interesariuszami. Świadczy również o dojrzałości biznesowej przedsiębiorstwa (Zyznarska-Dworczak, 2015, s. 192). Zapewnienie poprawności, prawidłowości, obiektywizmu i rzetelności prezentowanych ujawnień niefinansowych jest niezmiernie istotne. Jednakże należy się zastanowić, czy możliwa jest weryfikacja danych niefinansowych ujawnianych przez przedsiębiorstwa. Niewątpliwie pełna weryfikacja ujawnianych danych nie jest możliwa. Zakres działalności, zwłaszcza przedsiębiorstw dużych, często w postaci rozbudowanych grup kapitałowych, jest olbrzymi i bardzo różnorodny. Przeprowadzanie cyklicznych badań informacji niefinansowych w analogiczny sposób, jak w przypadku danych finansowych, wydaje się niemożliwe. Badania tego typu wymagałyby olbrzymiego nakładu czasu i środków finansowych. Dodatkowo dane, na podstawie których sporządzane są raporty o charakterze niefinansowym, pochodzą od samego przedsiębiorstwa. W związku z powyższym, w celu sprawdzenia ich wiarygodności, należałoby poddać każdy obszar działalności przedsiębiorstwa odpowiednim kontrolom przez ekspertów w danej dziedzinie. Weryfikacji danych niefinansowych nie sprzyja również brak jednolitości co do zakresu ujawnianych danych. Wprawdzie UoR wskazuje podstawowy zakres informacji, jakie powinno przedstawić przedsiębiorstwo, to jednak każda działalność gospodarcza charakteryzuje się pewną indywidualnością. Obecnie możliwe wydaje się jedynie badanie informacji niefinansowych bezpośrednio związanych z danymi finansowymi zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Wszelkie inne publikowane informacje niefinansowe wynikają z danych wewnętrznych, które z łatwością mogą być selekcjonowane, przekształcane lub w skrajnych wypadkach fałszowane. Biegły analizujący dane źródłowe, na podstawie których zostały opracowane raporty, nie będzie w stanie tego wychwytać.

W związku z powyższym należałoby się skupić nie na problemie wiarygodności wszystkich danych niefinansowych ujawnianych przez przedsiębiorstwa, ale określić pewien zamknięty katalog kwestii możliwych do szybkiej i sprawnej weryfikacji. Mogą to być kwestie dotyczące przestrzegania pewnych standardów, poświadczane certyfikatami podmiotów zewnętrznych, informacje dotyczące zatrudnienia itp. Właściwym rozwiązaniem mogłoby być opracowanie kilku zasadniczych wskaźników pozafinansowych obligatoryjnych dla przedsiębiorstw.

Uwagi końcowe

Ustawicznym zmianom społecznym i gospodarczym towarzyszą zmiany w zakresie potrzeb informacyjnych interesariuszy. Następuje ciągle wzrost oczekiwań interesariuszy

w zakresie transparentności działań przedsiębiorstwa. Rozszerza się również krąg podmiotów zainteresowanych uzyskaniem tego typu informacji. Danych dotyczących działalności organizacji nie oczekują już wyłącznie inwestorzy i organy państwowe, ale również pracownicy, organizacje społeczne, przedstawiciele społeczności lokalnych i inni. Przedsiębiorstwa, chcąc budować dobre relacje z otoczeniem, starają się odpowiadać na wskazane potrzeby i publikują różnorodne formy raportów zawierających informacje niefinansowe dotyczące ich działalności. Należy jednakże zaznaczyć, że budowanie trwałych i silnych relacji z interesariuszami powinno opierać się na właściwej komunikacji, a taką może zapewnić tylko wiarygodność dostarczanych przez przedsiębiorstwo informacji. Obecna praktyka wskazuje, że informacje niefinansowe nie są w sposób odpowiedni weryfikowane przez niezależne podmioty zewnętrzne. Ujawnienia niefinansowe zawarte w obligatoryjnych dla niektórych podmiotów sprawozdaniach z działalności są weryfikowane przez biegłych rewidentów zaledwie w zakresie ich zgodności z przepisami prawa oraz danymi finansowymi zawartymi w sprawozdaniu finansowym. Nie są zaś weryfikowane pod względem prawidłowości, rzetelności czy obiektywizmu. Jeszcze trudniejsza sytuacja zachodzi w przypadku raportów o charakterze dobrowolnym. Brak jednolitości tego typu raportów oraz ich dobrowolność i obszerny zakres właściwie eliminują możliwość ich weryfikacji przez zewnętrznych audytorów. Wprawdzie w praktyce część raportów jest weryfikowana przez niezależne podmioty, ale jest to wyłącznie weryfikacja mająca na celu sprawdzenie, czy informacje wskazane we wzorcu (standardzie, wytycznych) zostały zawarte w raporcie, a nie czy jest ona prawdziwa, rzetelna czy obiektywna.

Zdaniem autorki nie jest możliwa pełna weryfikacja danych niefinansowych publikowanych przez przedsiębiorstwo. Olbrzymi zakres ujawnianych informacji sprawia, że koszty tego typu działań byłyby niewspółmiernie wysokie. Sama zaś weryfikacja danych z dokumentami źródłowymi pochodzącymi z wnętrza organizacji nie gwarantuje wiarygodności ujawnianych informacji. Jedynym słusznym rozwiązaniem wydaje się opracowanie grupy wskaźników niefinansowych, możliwych do szybkiej i rzetelnej weryfikacji przez niezależnego audytora i zobligowanie przedsiębiorstw do ich ujawniania.

Literatura

- AICPA (1994). *Improving Business Reporting – A Customer Focus*. Pobrano z: <https://www.aicpa.org/content/dam/aicpa/interestareas/frc/accountingfinancialreporting/downloadabledocuments/jenkins-committee-report.pdf> (7.04.2018).
- Bek-Gaik, B. (2015). Sprawozdawczość zintegrowana – wybrane problemy. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 873. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 77, 479–491.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy.
- IIRC (2013). *The International <IR> Framework*. Pobrano z: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf> (6.04.2018).
- Krajowy Standard Rachunkowości nr 9 „Sprawozdanie z działalności”. Załącznik do załącznika do uchwały nr 22/2017 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 19 grudnia 2017 r.

- Matuszyk, I. (2015). Raportowanie zintegrowane w komunikacji przedsiębiorstwa z otoczeniem. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 855. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 74 (t. 2), 153–161.
- Matuszyk, I., Rymkiewicz, B. (2018). *Integrated Reporting as a Tool for Communicating with Stakeholders – Advantages and Disadvantages*. E3S Web of Conferences 35, POL-VIET 2017. Pobrano z: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2018/10/e3sconf_polviet2018_06004.pdf (6.04.2018).
- Rymkiewicz, B., Matuszyk, I. (2017). Integrated Reporting as Modern Tool of Communication with Stakeholders. W: *Problemy nedropol'zovaniâ: meždunarodnyj forum-konkurs molodyh učenyh. 19–21 aprilâ 2017 g.: sbornik naučnyh trubov*, red. V.L. Truško (s. 63–64). Sankt-Peterburg: Sankt-Peterburgskij Gornyj Universitet.
- Ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Dz.U. 2017, poz. 1089 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 20 września 1994 r. o rachunkowości. T.j. Dz.U. 2018, poz. 395 z późn. zm.
- Walińska, E. (2015). Zintegrowany raport – początek końca sprawozdania finansowego? *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 82 (138), 151–165.
- Walińska, E., Bek-Gaik, B., Gad, J., Rymkiewicz, B. (2015). *Sprawozdawczość przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z otoczeniem. Wymiar finansowy i niefinansowy*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Zuchewicz, J. (2013). Zintegrowane sprawozdanie finansowe jako instrument prezentacji gospodarczych i społecznych dokonań jednostki. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 314, 247–256.
- Zyznarska-Dworczak, B. (2015). Wiarygodność raportowania zintegrowanego w świetle strategiczno-informacyjnego paradygmatu rachunkowości. *Studia Oeconomica Posnaniensia*, 1 (3), 191–204.
- Zyznarska-Dworczak, B. (2016). Rozwój sprawozdawczości niefinansowej a możliwości jej zewnętrznej weryfikacji. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 285, 218–227.

RELIABILITY OF THE DISCLOSED INFORMATION AS A BASIS FOR PROPER COMMUNICATION WITH STAKEHOLDERS

Abstract: *Purpose* – The aim of this article is to present the problems of verification of non-financial information disclosed in the organization's reporting (management commentary, annual report, integrated report, etc.), taking into account current practices in the field of verification of them and own proposals.

Design/methodology/approach – The article uses research methods, i.e. analysis of the literature, analysis of corporate publications and comparative analysis.

Findings – In the author's opinion, full verification of non-financial data published in the organisation's reporting is not possible due to its thematic scope. The solutions currently developed are based only on stating the consistency of the disclosed information with the financial statements and legal regulations (in the case of the management commentary), or determining whether the scope of the published data is consistent with the guidelines or standards, i.e. GRI G4 or IIRC. According to the author, a catalogue of verifiable non-financial indicators should be defined, which would be obligatorily disclosed by enterprises.

Originality/value – The issues of reliability of non-financial information disclosed in the organisation's financial statements have become increasingly important in recent years, due to changes in stakeholders' information expectations. Currently, a fully universal method for verifying non-financial data included in an organisation's reporting has not been developed.

Keywords: organisation reporting, non-financial information, reliability of non-financial information

Cytowanie

- Matuszyk, I. (2018). Wiarygodność ujawnianych informacji jako podstawa właściwej komunikacji z interesariuszami. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 2 (92), 105–113. DOI: 10.18276/frfu.2018.92-09.